

CZU: 336.717.13:339.13(478)

DOI: <https://doi.org/10.53486/icspm2022.53>

**PAYMENT MARKET IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA: LIMITS AND
DEVELOPMENT OPPORTUNITIES**
**PIAȚA DE PLĂȚI ÎN REPUBLICA MOLDOVA: LIMITE ȘI
OPORTUNITĂȚI DE DEZVOLTARE**

PANFIL Cristina

doctorandă, INCE, cristina.panfil@yahoo.com

CRISTAFOVICI Profira

ORCID: 0000-0001-5582-0231

Dr., conf. univ. ASEM, Republica Moldova, <http://www.ase.md>, cristofprof@yahoo.com

ABSTRACT: *In the context of the digitalization of economies, new technologies and financial solutions that have emerged, contribute significantly to the development of the financial system. In this context, financial payment services register a remarkable evolution, contributing to solving the problems of the population and the economic agents in the field of payments. It is interesting to what extent the Republic of Moldova has advanced in the assimilation of new financial services offered by providers in the last period and what are the possibilities for their development in the future. In this article we aim: to analyze the payments market in the Republic of Moldova from a marketing perspective, to identify factors that limit the development of the*

payments market, and development opportunities. The research methods used are: analysis of the legislation in force governing the payment system, statistical data analysis, graphical method, analysis and synthesis. The results of the research revealed the tendency of: competition increase in this field, the necessity for payment service providers to market orientation, proliferation and efficient cooperation between partners in the financial ecosystem, financial education of customers, approach to customer according to the segmentation, enhance social and ethical responsibility in relation to clients.

KEYWORDS: financial services, payment instruments, payment market, social responsibility.

JEL CLASSIFICATION: G18, G19, G28, G29, G40, M31.

INTRODUCERE

Un produs universal specific prezent în viața și activitatea oamenilor este moneda. În cadrul economiei de piață moneda este instrumentul principal cu care se efectuează schimbul de valori și servicii, asigurând prin toate funcțiile sale dezvoltarea economică. Îndeplinind funcțiile tradiționale de măsurare a valorii, mijloc de circulație, mijloc de plată, mijloc de tezaur, bani mondiali (mijloc global de cumpărare și de plată), precum și funcțiile mai noi - de informare și sistemică [1, p. 39-40]; [2, p.15-17], banii formează sistemul financiar. Moneda sau banii există atât în formă de numerar (lichidă), cât și fără numerar (solidă și bani electronici). În concordanță cu funcțiile enumerate mai sus, banii sunt antrenați în sistemele de plăți pentru a satisface multiplele necesități care se manifestă pe piața serviciilor financiare de plăți. Pentru a satisface necesitățile de plată ale clienților sau forma cererea la produs/serviciu este important să fie corect stabilită piața relevantă sau de referință, care, conform opiniei lui D. F. Abell [citată după sursa 3, p. 134], este definită prin trei dimensiuni: nevoi sau combinații de nevoi, grupuri de cumpărători și tehnologii (figura 1). Astfel, conștientizarea nevoii de către clienți, mărimea și specificul segmentului de piață, gradul de informare și cunoaștere a serviciului sau produsului existent sau nou, gradul de pregătire al clienților pentru utilizarea unei noi tehnologii de prestare a produsului/serviciului, accesibilitatea prețului (comisionului), predispoziția de substituție a serviciului învechit cu unul nou etc. sunt factori importanți în definirea pieței și identificarea serviciilor și /sau soluțiilor financiare corespunzătoare.

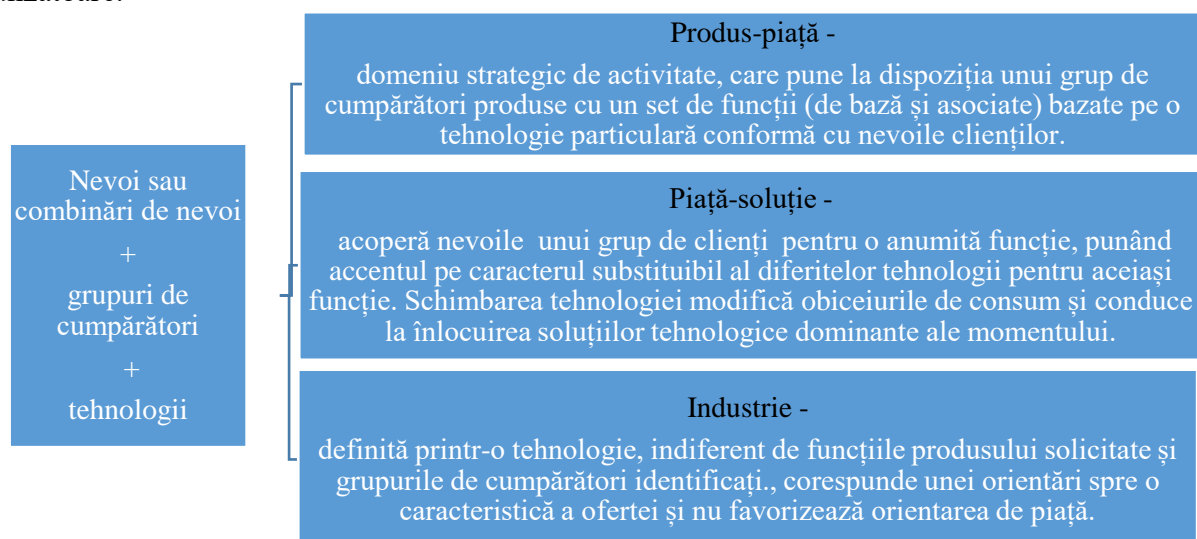

Figura 1. Dimensiunile și structurile pieței relevante

Sursa : elaborat de autori în baza [3].

Entitatea financiară își definește piața-țintă și identifică acțiunile necesare pentru servirea pieței. Caracteristicile pieței serviciilor financiare de plăți sunt determinate de particularitățile celor două laturi corelative ale pieței – cererea și oferta, intensitatea concurenței în domeniu, mecanismul prețurilor, precum și de reglementările juridice, dat fiind faptul că domeniului financiar îi sunt imanente riscuri. Principalele particularități ale pieței de plăți sunt:

-reglementarea de către Banca Națională a Moldovei, ținând seama de cerințele structurilor financiare internaționale - FMI, Banca Mondială, Banca Europeană, Fondurile Internaționale de Investiții ș.a.

- inovația științifică, legislativă și tehnologică ca factori prioritari ai dezvoltării și creșterii eficienței;
- managementul performant al riscurilor pentru securizarea activelor și protecția clienților.

Situația pe piața de plăți din Republica Moldova

Actualmente, conform Legii nr. 114 din 18.05.2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, pe teritoriul Republicii Moldova servicii de plată prestează:

- BNM – în cazul în care nu acționează în calitate de autoritate a politicii monetare sau în calitate de altă autoritate publică;
- 11 bănci comerciale și sucursalele băncilor din alte state;
- 2 societăți de plată - MMPS COM SRL și QIWI-M SRL;
- 6 societăți emitente de monedă electronică, activitatea cărora este reglementată prin Regulamentul cu privire la activitatea prestatorilor de servicii de plată nebancari : - „Paymaster” SRL; „Paynet Services” SRL; “BPAY” S.R.L., „QIWI-M” SRL; „FINTECLY” SRL; Î.M. „Moldcell” S.A.
- 1 furnizor de servicii poștale care activează în conformitate cu Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016;
- -Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova [4].

Sistemele de plăți din Republica Moldova înglobează totalitatea sistemelor, mecanismelor, instituțiilor care „asigură inițierea, procesarea, compensarea și/sau decontarea operațiunilor de transfer de mijloace bănești între participanți” [5] în concordanță cu prevederile actelor normative (reguli, proceduri, contracte, aranjamente etc.), care sunt actualizate odată cu schimbările care intervin.

Componentele principale ale sistemelor de plăți din Republica Moldova sunt [5, 10]:

- sistemul automatizat de plăți interbancare (SAPI) – asigură efectuarea plăților interbancare în lei moldovenești pe teritoriul Republicii Moldova (din 2006);
- sistemul de decontare a valorilor mobiliare(SDCU) – prin Sistemul Depozitarului Central Unic de Valori Mobiliare (din 2018);
- instrumentele de plată fără numerar: cardul de plată, transferul de credit; debitarea directă și moneda electronică.
- sistemele automatizate de deservire la distanță (SADD) – reprezintă soluții informatice și/sau echipamente, care permit efectuarea tranzacțiilor prin: PC-payments; Internet-payments; Mobile-payments; Telephone-payments; Terminal-payments.

Tabel 1. Oferta prestatorilor serviciilor de plăți în Republica Moldova

Prestatorii de servicii de plăți	Servicii de plată
Bănci comerciale	<ul style="list-style-type: none"> • prin sisteme Internet-; -Mobile- și SMS-banking; • prin terminale de plată ale partenerilor băncii, inclusiv terminale cash-in (ex. MMPS COM SRL și QIWI-M SRL, PAYMASTER SRL etc.);
Societăți de plată	<ul style="list-style-type: none"> • prin terminale de plată, în numerar (ex. MMPS COM SRL și QIWI-M SRL); • prin intermediul site-urilor: Oplata.md; Plăți.md etc.(ex. QIWI-M SRL);
Societăți emitente de monedă electronică	<ul style="list-style-type: none"> • terminale cash-in; • POS – terminale; • servere web de decontare pentru tranzacțiile autorizate în rețeaua internet.
Furnizor de servicii poștale	<ul style="list-style-type: none"> • transferuri de bani prin: -mandat intern;

- mandat internațional;
- sisteme internaționale de transferuri bănești;
- încasări de plăți;
- plata pensiilor și indemnizațiilor;
- eliberarea mijloacelor bănești prin POS-terminale, utilizând cardurile emise de băncile comerciale partener: Maib, Micb, Victoriabank etc.

Sursa:elaborat de autori in baza[6]: http://old.cnpf.md/file/Informatii%20utile/microfin/Studiu_AEI_plati_2017.pdf

Prestatorii serviciilor de plată oferă pieței o gamă largă de servicii de plată, instrumentele de plată fără numerar înregistrând o dezvoltare continuă și o distribuție omni-canal (tabelul 1). Conform datelor BNM, în funcție de numărul tranzacțiilor, cardul de plată este cel mai utilizat instrument, fiind folosit preponderent de către persoanele fizice, urmând transferul de credit, moneda electronică și debitarea directă. Sub aspect valoric, transferul de credit are cea mai mare pondere în volumul total al tranzacțiilor, fiind utilizat preponderent de către persoanele juridice. Analiza numărului și structurii cardurilor de plăți în ultimii ani denotă o creștere continuă a numărului total al acestora, numărul cardurilor salariale înregistrând o descreștere sincronică ușoară, iar numărul cardurilor sociale fiind în creștere ușoară. La sfârșitul trimestrului III a anului 2021 numărul total de carduri de plată a atins numărul de 1427754 unități, cardurile salariale constituind 951595 (66,65%), iar cardurile sociale – 445590 (31,21%). Numărul cardurilor de plată în circulație la sfârșitul trimestrului II anul 2021 a ajuns la 2308178, fiind în creștere față de anul 2017 cu 32,96%, pandemia și digitalizarea fiind factori catalizatori ai acestei creșteri. Ponderea cardurilor active în numărul total de carduri în circulație a variat în perioada 2017- trimestru III 2021 între 54-62%, cardurile sociale având o rată de 79 la sută, fiind folosite în plata pensiilor și indemnizațiilor. În funcție de gen, 53,7 la sută din totalul cardurilor în circulație sunt deținute de femei, iar cardurile sociale active deținute de femei constituie 67,1% [7].

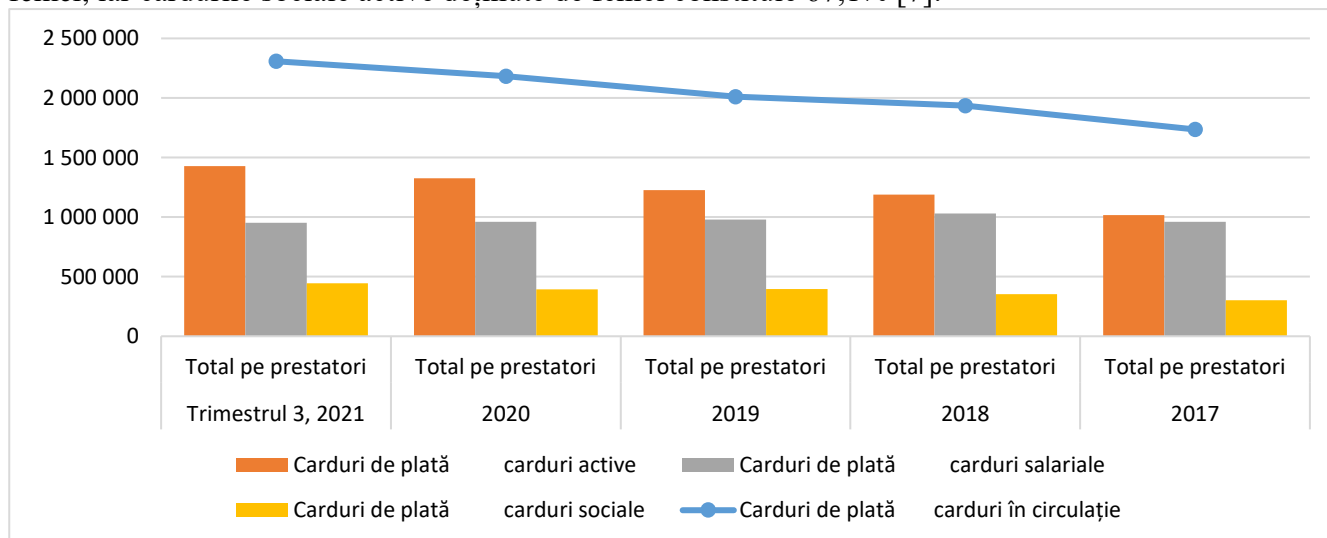

Figura 2. Numărul și structura cardurilor de plăți

Sursa : elaborat de autori în baza datelor www.bnm.md.

După soluția tehnică, cea mai mare pondere o dețin cardurile de proximitate - 90,5 la sută din numărul total al cardurilor în circulație, ceea ce este cu 25,5 la sută mai mult decât în trimestrul III 2020.

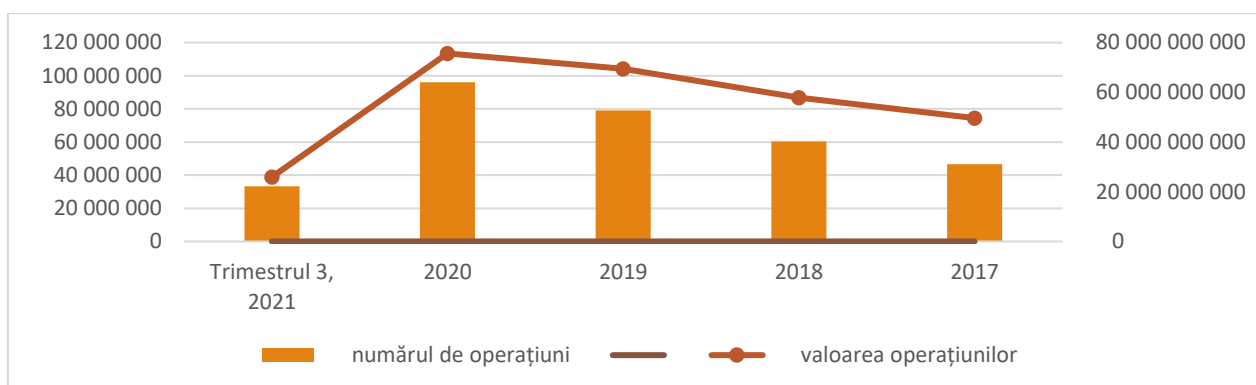

Figura 3. Numărul și valoarea operațiunilor cu cardurile de plăți emise în Republica Moldova

Sursa : elaborat de autori în baza datelor www.bnm.md.

Analiza datelor prezentate în figura 3 privind numărul și valoarea operațiunilor cu cardurile de plăți emise în Republica Moldova indică o tendință continuă de creștere, valoarea operațiunilor atingând în anul 2020 75,6 miliarde lei și 25,9 miliarde lei în trimestrul III 2021. Numărul operațiunilor a atins în 2020 cifra de 96,0 milioane și 33,4 mil în trimestrul III 2021.

Analiza gradului de digitalizare a plăților (figura 4) arată că, în anul 2017 numărul operațiunilor de retragere de numerar (24,5 mil.) era superior plăților fără numerar (22,0 mil.) cu 11,4%, iar în perioada anilor 2018-2020 plățile fără numerar au crescut de 3,2 ori, atingând cifra de 70,3 mil. În următorii doi ani numărul operațiunilor de retragerile a numerarului a crescut lent, iar în anul 2020 descrește și atinge cifra de 25,78 mil., puțin superior anului 2017.

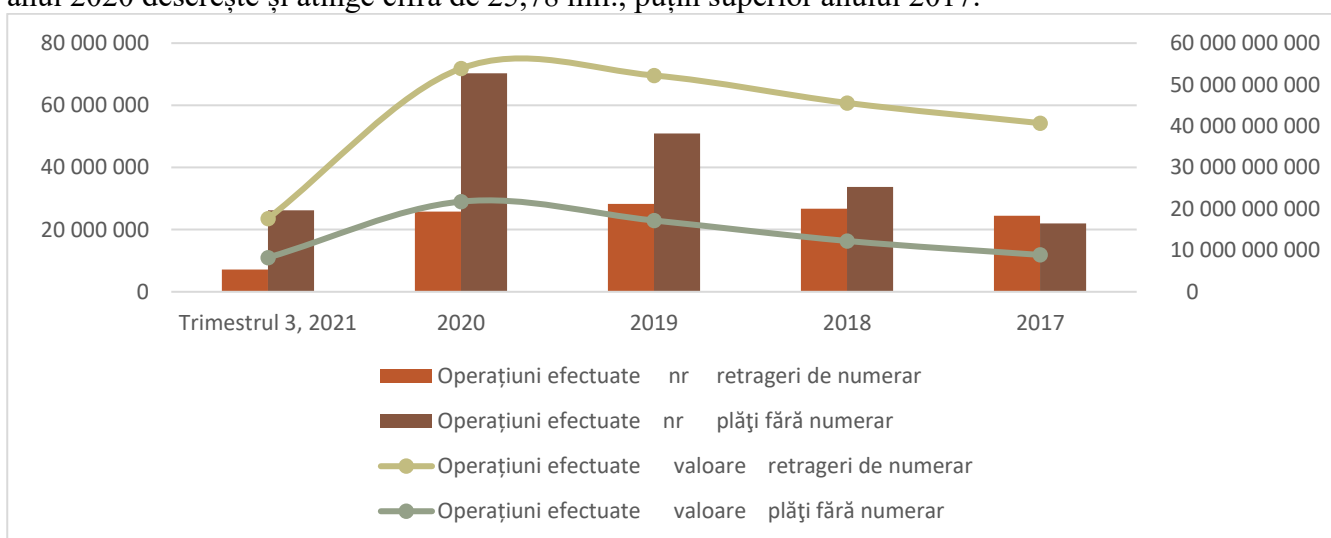

Figura 4. Retragerile în numerar și plățile fără numerar

Sursa : elaborat de autori în baza Rapoarte statistice www.bnm.md.

Valoarea operațiunilor de retragere a numerarului a crescut relativ lent și a atins în anul 2020 53,9 miliarde lei, în timp ce valoarea plăților fără numerar a atins 21,8 miliarde lei, ceea ce e de 2,5 ori mai mic în raport cu retragerile de numerar. Toate aceste date demonstrează tendința populației și a clienților persoane juridice spre digitalizare, dar totuși ponderea majoră a plăților este în bani lichizi.

Tabel 2. Structura numărului operațiunilor cu cardurile emise în Republica Moldova în trimestrul III 2021[8]

Soluții informatice și echipamente	Tranzacții efectuate în Republica Moldova		Tranzacții efectuate peste hotare	
	Structura în %	Rata de creștere în % comparativ cu	Structura în %	Rata de creștere în % comparativ cu perioada

		perioada precedentă		precedentă
Total	86,5	+33,8	13,5	+62,0
POS terminale - retrageri de numerar	21,3	+7,6	0,2	+25,1
Plăți fara numerar:	65,2	+40,0	13,3	+62,0
-cu prezenta fizică a cardului	49,6	+38,8	4,3	+1,1
-fără prezența fizică a cardului:	15,6	+43,6	9,0	+55,3
*platforme de comerț electronic-e-commerce	2,4	+19,7	8,4	+55,3
*SADD	13,1	+50,2	-	-
*alte dispozitive	0,1	-0,1	0,6	-0,2

Sursa : elaborat de autori în baza datelor www.bnm.md [8]

Din analiza structurii numărului operațiunilor cu cardurile emise în Republica Moldova în trimestrul III 2021 pe tipuri de soluții informatice și echipamente utilizate - canale de distribuție, (tabelul 2) observăm că 86,5 % reprezintă tranzacțiile în Republica Moldova, inclusiv 65, 2% sunt plățile fără numerar, din care 49,6% cu prezența fizică a cardului, 15,6% fără prezența cardului și doar 2,4 % sunt plățile prin intermediul platformelor comerțului electroni. Tranzacțiile efectuate peste hotare – 13,5 % din total, au evoluat în perioada respectivă într-un ritm mai rapid, preponderent prin plățile fără numerar fără prezența cardului și prin intermediul comerțului electronic, ceea ce este consecința unui nivel de digitalizare mai înalt peste hotare, piața internă a plăților fără numerar fiind mai slab dezvoltată.

În același timp, trecerea de la fizic la omni-canal digital este o realitate, începând de la numerar până la verificarea plăților cu carduri, Chip și PIN. Clienții au posibilitatea să utilizeze carduri, să cumpere online sau să facă cumpărături cu telefonul mobil. Acest lucru a oferit clienților o gamă largă de opțiuni și experiențe, transformând așteptările și implicându-i nemijlocit în utilizarea tehnologiei prestației. Clientul nu mai este un beneficiar pasiv al unei noi tehnologii, el solicită soluții și experiențe îmbunătățite, nevoile subiacente rămânând aceleași. Noile tehnologii ajută atât prestatorii de servicii de plată nebancari , cât și băncile să răspundă acestor așteptări, astfel încât să poată oferi o experiență omni-canal superioară și care să consolideze relațiile cu clienții actuali și potențiali pe termen lung. Totodată există clienți, care sunt mai puțin avizați, prudenți, cu frică față de tehnologiile noi, mai inflexibili și mai puțin receptivi la inovații. În această situație prestatorului de servicii de plăți îi revine rolul de a informa consumatorul privitor la toate caracteristicile serviciului, riscurile asociate consumului acestuia , siguranța consumului și protecția drepturilor lor și a datelor personale.

În prezent, viteza tranzacțiilor financiare a atins nivele nemaivăzute, iar banii au devenit o monedă virtuală ușor de gestionat. O soluție informatică bine percepută și de clienții din Republica Moldova este **Portofelul electronic**. De exemplu, compania Paynet Services SRL are deschise peste 90 mii conturi, prin intermediul cărora utilizatorii pot face mai multe operațiuni financiare, cum ar fi: achitarea facturilor, suplینirea conturilor de telefonie mobilă, transferuri P2P, achitări prin intermediul QR. Dezvoltând Portofelul electronic pentru a face față unui stil de viață dinamic, Societățile emitente de monedă electronică prezintă produsul ca fiind cel mai bun instrument de plată, transfer și monitorizare financiară, pe care clientul îl poate lua și accesa de oriunde. Pe piața Republicii Moldova inovații precum: Invoice Electronic; plăți prin intermediul QR, generarea și procesarea tichetelor electronice. De asemenea, sunt soluții create atât pentru mediul de business - serviciul de Payment Service Provider, prin intermediul căruia se integrează și procesează plățile online pentru e-commerce, fiind singura companie non-bancară ce prestează asemenea servicii.

Mutațiile în structura cererii pentru serviciile de plăți, intrarea pe piața de plăți a prestatorilor nebancari cu noi soluții tehnologice, intensificarea concurenței, precum și tendințele noi pe piața de plăți a prestatorilor bancari demonstrează cert ca domeniul va cunoaște o evoluție rapidă, dacă se vor identifica la timp și corect factorii ce vor favoriza sau vor frâna evoluția pieței de plăți. Acest lucru este conștientizat de comunitatea financiară din țară, modernizarea sistemului de plăți reprezentând la moment unul din obiectivele strategice ale Băncii Naționale a Moldovei, care a inițiat mai multe acțiuni, inclusiv și din perspectiva reglementării și actualizării actelor normative în contextul schimbărilor rapide care au loc pe piața de plăți și cerințelor de modernizarea a sistemelor de plăți. În acest context Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei (BNM) a aprobat Conceptul privind dezvoltarea domeniului de plăți din Republica Moldova. În acest document sunt prezentate proiectele de modernizare a sistemului automatizat de plăți interbancare (SAPI) al BNM și de implementare a schemei de plăți instant, prevăzute ca obiective operaționale în planul strategic 2018-2020 al BNM [8]. De asemenea sunt evidențiați mai mulți factori care pot influența dezvoltarea sistemelor de plăți și respectiv piața acestora, și anume:

- ✓ ponderea înaltă -80-90 la sută din plățile persoanelor fizice sunt efectuate în numerar, iar migrarea către segmentul plăților fără numerar este incertă din cauza lipsei competențelor și abilităților digitale sau a unor competențe slabe.
- ✓ probleme legate de disponibilitatea, abilitatea de utilizare a dispozitivelor mobile și de completare a ordinului de plată în procesul transferului de credit;
- ✓ lipsa opțiunii transferării imediate a fondurilor;
- ✓ aplicarea unor comisioane exagerate impuse comercianților și sau transferarea acestora către clientul final;
- ✓ lipsa fezabilității pentru tranzacțiile de mică valoare;
- ✓ neconcordanțe între timpul real de plăți și programul de lucru al agenților economici;
- ✓ utilizarea insuficientă a monedei electronice;
- ✓ popularitatea scăzută a debitării directe în rândul persoanelor fizice;
- ✓ etc.

În opinia noastră dezvoltarea pieței serviciilor de plăți presupune și soluționarea următoarelor probleme:

1. Stabilirea unor comisioane corecte din punctul de vedere al eficienței pentru plățile cu cardul achitate de comercianți pentru deservirea terminalelor POS.
2. Dezvoltarea infrastructurii sistemului electronic de plăți în mediul rural și centrele raionale, unde este insuficient dezvoltat.
3. Creșterea incluziunii financiare digitale a persoanelor fizice, micilor întreprinzători.
4. Asumarea responsabilității pentru educarea financiară a populației atât la nivel macro-, cât și microeconomic
5. Mediatizarea beneficiilor modalităților moderne de plată.
6. Creșterea capacității prestatorilor de servicii de plată de asimilarea tehnologiilor inovatoare, care frecvent au costuri ridicate, lărgirea bazei de clienți a acestora, precum și segmentarea mai profundă a pieței.
7. Sporirea încrederii clienților în siguranța serviciilor prestate.

În prezent oportunitățile pentru dezvoltarea sistemului de plăți sunt:

- ✚ 1. Prevederi în legislație. Agenții economici cu venituri din vânzări mai mari de suma de 500 000 de lei sunt obligați să instaleze terminale POS, conform noii redacții a art. 71 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprindere (Legea nr.845/1992) care a intrat în vigoare 1 ianuarie 2021.
- ✚ Facilități fiscale. Comercianții, care efectuează plăți cu cardul, au reduceri la taxa pe valoarea adăugată. În astfel de strategii, statul trebuie să caute momentul oportun pentru a introduce stimulente [9].
- ✚ Prioritizarea de către Regulator a domeniului aferent plăților și elaborarea strategiei dezvoltare a sistemului național de plăți al Republicii Moldova, prin elaborarea cadrului normativ nou care va reglementa sistemele de plăți ale băncilor comerciale.

- ✚ Perfecționarea continuă a instrumentelor de plată existente și implementarea noilor instrumente de plată.
- ✚ 5. Digitalizarea proceselor prin majorarea volumului documentelor pe suport electronic în totalitatea documentelor care circulă în sistemul național de plăți [11].

Totodată, trebuie să menționăm faptul că, toate cele enumerate mai sus trebuie realizate printr-o viziune orientată spre client, care presupune:

- studierea profundă privind subiectele legate de clientelă: conștientizarea motivelor pentru care alege serviciul de plată, segmentare în funcție de gradul de pregătire pentru a accepta serviciul, în funcție de gradul de informare și cunoaștere a produsului, încrederea în produs/prestator, avantaj perceput etc.;

- contact direct cu clientul pe mai multe nivele pentru ai înțelege mai bine nevoile și problemele în domeniul plăților;

- respectarea drepturilor clienților prin asumarea responsabilității pentru o informare completă privind caracteristicile ofertei, avantajele acesteia, riscurile asociate serviciului /produsului; comisionul plătit;

- receptivitate la reacția de răspuns a clientului, reclamațiile și sugestiile acestora;

- efectuarea sondajelor comparative referitoare la prețurile competitive, raportul preț/calitate și ofertele de servicii;

- recompense pentru angajați în funcție de performanțele realizate în raport cu clienții.

CONCLUZII

Moneda este un produs specific care prin funcțiile sale, inclusiv cea de mijloc de plată asigură dezvoltarea economică a țării. Moneda există în formă lichidă (numerar), solidă și moneda electronică. Pentru a satisface necesitățile de plată ale clienților sau forma cererea la produs/serviciu de plată este important să fie corect stabilită piața relevantă sau de referință, care este definită prin trei dimensiuni: nevoi sau combinații de nevoi, grupuri de cumpărători și tehnologii. În dependență de definirea acestor dimensiuni sunt posibile trei structuri ale pieței: produs/piață; piață-soluție și industrie. Prestatorii principali pe piața serviciilor de plăți în Republica Moldova sunt 11 bănci comerciale, 2 societăți de plăți, 6 societăți emitente de monedă electronică, un furnizor de servicii poștale. În urma cercetării s-a constatat tendința de sporire a concurenței în domeniul serviciilor de plăți și popularizarea modalităților noi de plată în rândul consumatorilor. Prestatorii serviciilor de plată oferă pieței o gamă largă de servicii de plată, instrumentele de plată fără numerar înregistrând o dezvoltare continuă și o distribuție omni-canal. Conform datelor BNM, în funcție de numărul tranzacțiilor, cardul de plată este cel mai utilizat instrument, fiind folosit preponderent de către persoanele fizice, urmând transferul de credit, moneda electronică și debitarea directă. Sub aspect valoric, transferul de credit are cea mai mare pondere în volumul total al tranzacțiilor, fiind utilizat preponderent de către persoanele juridice. În vederea dezvoltării pieței de plăți propunem soluționarea problemelor cu care se confruntă prestatorii de servicii și o orientare de piață mai profundă. Orientarea de piață a prestatorilor serviciilor de plată vizează educarea financiară a populației, responsabilitatea față de client, protecția drepturilor acestuia, inclusiv informarea corectă privind caracteristicile ofertei, ceea ce va conduce la o incluziune financiară la un nivel mai înalt și la dezvoltarea pieței de plăți. De asemenea, se impune relaționarea mai eficientă între partenerii ecosistemului financiar.

REFERINȚE

1. Bratco A. G. (2018) Bancovscoe pravo (voprosi teorii I practichi). M: Prior, 2000, citat după: Bratco A. G. Teoria bancovscoogo prava: monografia. – M.: Prospect. 2018. 520 p. ISBN 978-5-392-13124-2, p.39-40
2. Șumilov V. M. Lifșiț I. (2017) M. Mejdunarodnoe finansovoe pravo. – M.: IUSTIȚIA, , 302c. ISBN 978-5-4365-1591-5, p.5-17
3. Ristea A. L., Franc V. I. (2010) Marketing strategic. – București, ed. Expert, ISBN 978-973-618-241-9. P. 134.
4. https://www.bnm.md/files/Raport_anual_2020%20publicat.pdf
5. <https://www.bnm.md/ro/content/sistemul-national-de-plati>

6. http://old.cnpf.md/file/Informatii%20utile/microfin/Studiu_AEI_plati_2017.pdf
7. Sursa: https://www.bnm.md/files/Raport_oversight_Q%20III%202021_final.pdf
8. <https://www.bnm.md/ro/content/extras-din-conceptul-privind-dezvoltarea-domeniului-de-plati-din-republica-moldova>
9. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=3879&lang=ro
10. HCE al BNM nr.4 din 20.01.2022, MO al R. Moldova nr.34-38 din 04.02.2022, art.106 (în vigoare din 04.04.2022)
11. https://www.ipn.md/ro/infrastructura-sistemului-electronic-de-plati-in-moldova-este-insuficienta-exper-7978_1032195.html#ixzz7WyAIVfOH
12. <https://www.bnm.md>